

Arī šodien kretīni dejo

Veikalā bija jādomā, vai varu atļauties kukuli maizes vai tikai puskukuli..

"Barikāžu laiks mani skāra ļoti personīgi un arī traģiski: Andris Slapiņš bija man ļoti tuvs draugs..." saka mūziķis Juris Kulakovs. Viņš uzrakstījis kantāti Vēstules uz bruģa – veltījumu draugam un barikāžu notikumam 15. gadadienai.

Zemessargi un dūdinieki

Atceroties brīvības cīņu vēsturiskos notikumus, ceturto dienu Rīgā notiek barikāžu atceres pasākumi. Oficiālais barikāžu nedēļas sarīkojums ar Ministru prezidenta uzrunu un Jura Kulakova un Normunda Beļska kantātes Vēstules uz bruģa pirmatskaņojumu gaidāms šovakar plkst. 19 Nacionālajā teātrī, ar tiešraidi Latvijas TV. Tajā piedalīsies grupa Pērkons un, kā saka Kulakovs – lai pasākumam piešķirtu vēl lielāku varenību, arī NBS pūtēju orķestris, Dobeles zemessargu ansamblis, koris Ave sol, dūdinieku un bundzinieku ansamblis Auļi. "Atskaņotāju sastāvs tiešām iespaidīgs, un patiesībā – šāds savienojums būs pirmoreiz Latvijas mūzikas vēsturē," piebilst komponists, atklājot, ka ideju tam smēlies Skotijā, kur pērnā gada septembrī muzicēja kopā ar trim Operas tenoriem. "Skoti joprojām sapņo par neatkarību un šai ziņā apskauž Latviju. Esmu dzirdējis, kā skan viņu militārais pūtēju orķestris savienojumā ar dūdinieku ansambli – kaut kas līdzīgs tiks realizēts arī šajā kantātē."

Vienīgais komponists

To, ka pasūtījumu rakstīt kantāti barikāžu piemiņai saņēma grupa Pērkons, Kulakovs skaidro tā: viņš ir vienīgais komponists un Pērkons ir vienīgā rokgrupa, kas saņēmusi valsts apbalvojumu – 1991. gada barikāžu dalībnieka piemiņas zīmi.

Par laiku pirms 15 gadiem Kulakovam ir divējādas atmiņas: vispirms atmiņā palikusi fantastiskā tautas vienotības sajūta. "Citādi jau katrs ir vairāk par sevi – kā Veidenbauma dzejā, ka katrs pats sev tuvākais, tiklīdz kā izsalcis. Bet barikāžu laikā visi bija kā viens..."

Un, otrkārt, barikāžu laiks mūziķi skāra arī ļoti personīgi – smagi un traģiski: Andris Slapiņš bija ļoti tuvs viņa draugs, arī ģimenes draugs un kaimiņš. "Andris ir viens no šo notikumu upuriem, un, rakstot kantāti, šī sajūta mani nepameta," atzīst Kulakovs, piebilstot, ka šīs atmiņas iezīmējas kantātes traģiskajās notīs.

Katru nakti. Vienmēr

"Tās parasti bija nakts, kad braucām koncertēt uz Doma laukumu. Sajūtas bija ļoti satraucošas, un, kad jau ziņoja par upuriem, par nošautajiem, bija diezgan baisi – galu galā, mēs bijām uz skatuves, uz mums arī varēja šaut..." atceras Kulakovs. Uz jautājumu, vai bail nemaz nebija, mūziķis pavisam vaļsirdīgi atbild: "Bija! Protams. Kam tad toreiz nebija bail? Bet tā bija mūsu pārliecība – mums vienmēr bijusi stingra nacionāli radikāla nostāja –, un mums tur bija jābūt. Jā, mēs pieļāvām iespēju, ka arī ar mums var notikt vissliktākais..."

Taujāts, kura no barikāžu laikā dziedātajām dziesmām varētu visprecīzāk atbilst tā laika notikumiem, Kulakovs atteic: "Baletomānija, to mēs dziedājām ļoti daudz, katru nakti, vienmēr: Laimīgi atkal pie loga es smejos/Manā sētā kretīni dejo./Viņi to labāk par normāliem māc./Viņiem tas iznāk patiesāk... Toreiz tā bija diezgan zīmīga dziesma, un... jā, vienai otrai situācijai tā izmantojama arī šodien..." piebilst dziesmas autors. Viņš zina, ka daudzi pēc to dienu notikumiem šodien ir vīlušies. Vai pats arī? "Es ne. Bet nevaru noliegt, ka pārdzīvoju ļoti grūtu laiku, kad mainījās politiskā situācija valstī. Man kā mūziķim tas bija ļoti smagi – jo tas, ko darīju, nevienam nebija vajadzīgs. Godīgi sakot, es pārdzīvoju ļoti lielu trūkumu. Bija pat tā, ka, aizejot uz veikalu, domāju, vai varu atļauties kukuli maizes vai tikai puskukuli..." atceras Kulakovs un saka paldies

Dievam, ka šodien viss atkal nostājies īstajās vietās. "Bet daudzi šo laiku nav izturējuši, un ļoti daudzi, neatrodot savu pielietojumu, ir padevušies," viņš skumji secina.

Līdz patētiskai bravūrai

2005. gads mūziķim bija īpašs: gada sākumā viņš uzrakstīja skaistu un sāpīgu kantāti Sarkanais vilciens – 1941. gada 14. jūnijā deportētajiem. "Tā bija dramatiskā kantāte, bet Vēstules uz bruģa ir patētiskā – šeit ir ļoti plaša emociju gamma: no lirikas līdz patētiskai bravūrai," atšķirību skaidro komponists un smaidot sevi sauc par latvju sāpju dziesminieku.

Tiklīdz barikāžu piemiņas nedēļa būs noslēgusies, Kulakovs ķersies pie jauna darba – ir iecere radīt latviešu tautasdziesmu programmu trim tenoriem. "Tas ir ļoti grūts uzdevums – jo tautasdziesma nekādi neatbilst tenoru itāliskai operdziedāšanas tradīcijai," spriež mūziķis. "Tas, protams, labi, ka viņi dzied klasisko tenoru repertuāru, bet jautājums ir: kas ir īpašais, kas latviešu trīs tenorus atšķir no ķīniešu vai poļu trim tenoriem?" Par šo jautājumu viņi aizdomājās jau pieminētajā koncerttūrē Skotijā, kur sajuta, ka cilvēkus tur maz interesē tradicionālais itāļu repertuārs – to viņi labprātāk klausās Pavaroti, Domingo un Karerasa izpildījumā. Vislielāko atsaucību tur guva oriģināldziesmas un tenoru vienīgā latviešu tautasdziesmas apdare Saulīt vēlu vakarā. "Tas arī bija grūdiens sākt darboties šajā virzienā," piebilst Kulakovs.

***

Juris Kulakovs

- Komponists, mūziķis

- Dzimis 1958. gada 20. maijā Līvānos

- Izglītība: Līvānu 1. vsk. un Līvānu bērnu mūzikas skola (1965–1975); J. Mediņa mūzikas vidusskola – akordeona specialitāte (1975–1979); Latvijas Valsts konservatorija – pūtēju un estrādes orķestru diriģenta un vadītāja specialitāte (1979–1983) un kompozīcijas specialitāte (1986–1990)

- Grupas Pērkons vadītājs un dziesmu autors (no 1981. g.); ansambļa Menuets dalībnieks (no 1978. g.); Ievas Akurāteres soloprojektu autors (no 1985. g.)

- Sarakstījis mūziku vairāk nekā 20 izrādēm visos Latvijas teātros

- Lielas formas darbi: viencēliena opera Debešķīgā nepieciešamība (1994); Mateja pasija (1997); Mistērija par Rīgu (2001); rokopera Čigāns sapnī (2002); kantāte Sarkanais vilciens (2005)